

בסוגיא אלו דקאמרי בגמ' ומאי ראיח לרבות
 י"א ולאו"א י"ב וכו' ק"ל הא קימ"ל
 חפשא מועט חפשא וא"כ איך נוכל לרבות גם י"ב
 ועוד דאי נימא דנרבה גם י"ב אמינא לך אלא חרבה
 נמי גם י"ב. וא"כ אין לדבר סוף ולעולם חבא רק
 זבה וא"כ אימתי חבא נדה. ודוחק לומר דהאמת כן
 הוא לפי האי ס' דלעולם היא זבה ונדס לא הוית
 רק מה שחראש הפעם ראשונה זה דוחק. ואולי ע"ז
 י"ל דניחן זמן להריוני עד י"ז ימים דאילו ז' ימים
 הם ראויים לספירת העשר ימים והא דקאמר ומ"ר
 לרבות י"א ולאו"א י"ב סי' דנרבה גם י"ב עד י"ז.
 אך אף אי תימ"א הכי הא מאי ראמרין חפשא מועט
 חפשא הוא אף היכא דאיכא זמן להריוני כמו בר"כ (ד')
 דאמרין על הא דפריך בגמ' וליקוש לתג הסוכות מה
 להלן ח' ואף דהאוס' יומא (ע"ב) ד"ה נעביר כחבו דהיכא
 דאיכא זמן להריוני רק לחומרא אמרינן חפשא מועט
 סי' דהיכא דהא חומרא אי ניתפוס כמועט אזי אף
 דאיכא זמן להריוני חפשינן חפשינן (יעו' דרו"ח למרן
 רע"א בסופו) הא כגא נמי אי ניתפוס חפשינן ונימא
 דיום י"ב אינה בכלל הימים הראויים לזיבה א"כ אם
 חראש יום י"ב הוא נדה. וע"כ נ"ל בהקדמ דיוק אחד
 דמאי קאמר ומ"ר לרבות י"א הא כבר רבינן לעיל
 מופלג יום אחד ולא אול' למימר רק ומ"ר לאו"א י"ב
 דהא על מה דרבי י"א בודאי לא ק"ל רק דהא חו"ס לומר
 דנרבי גם י"ב א"כ לא הוי ליה לומר רק ומ"ר לאו"א י"ב
 ע"כ נראה דהכי פריך ומ"ר לרבות י"א ולאו"א י"ב
 סי' דגם יום י"א לית לך לרבוני דלקמן פריך ר"ש
 אימא ביממא וכו' א"ל עליך א"כ ע"ז סמוך לנדחה
 וסמוך לנדחה אימא הוי כלילה וא"כ י"ל דהכי פריך
 ומ"ר לרבות י"א סי' יום י"א אימא דאף יום י"א לא
 נרבי רק ליל יום י"א וא"כ כיון דגם על יום י"א לית
 לך כנדה וא"כ חרבי י"א חרבי נמי יום י"ב. מאי תימר
 חפשא מועט חפשא א"כ לא חרבי נמי יום י"א רק
 ליל יום י"א וע"ז ח' מרבה אני יום י"א הראוי
 לספירה או כי חוצ דמופלג משמע יום אחד לילה
 ויום כמו כל ימים דחייבי בקרא בגדה וזבא :

דא'. אבל אי נימא דסתנא דברייתא סבר דכיו מין
 חיה ורק משום מראית העין גזרו עלה א"כ לא דמי
 להרדי. דחיי שיעור דחיי סתנא הוא כלל בכל סתורה
 וכו' רק דוקא כבא על איסור חלב איחאמרא. ועוד
 אי נימא דכיו דאסר סתנא דברייתא הוא משום דספק
 הוא ורבנן גזרו על הספק נימא מה דעריב וחיי להו
 כהרדי משום דדמיין להרדי דכמו מה דאסרו חיי
 שיעור הוא משום דלא ליחי בהאי אכילה לאיסור
 דא' וגזרו על חיי שיעור משום דדילמא יאכל עוד
 חיי שיעור בתוך אכילה פרס כמו כן מה דגזרו
 על הספק טעמא דמילתא הכי הוא דילמא חיה זבא
 איסור דא' אבל אי נימא דכיו מין חיה הוא ורק
 משום מראית העין גזרו רבנן א"כ לא דמי להרדי ולכן
 שפיר כחב הפ"ח דמכאן מוכח דלר"ל ס"ד מ"ס לקולא :
והשתא נבוא לחיבור הדברים דמי ששונה כלכות
 אחד עשר כמו שסובר ר"ל וא"כ יקשה
 לדידיה קושית החוס' בסגסדרין הא אי אמר זקן
 מתרא כר"י הרי מחמיר וע"כ מוכרחים אנו לתרץ
 כמו שח' החוס' דמשכחת לה שנגע בכבר של חרומה
 ולדידיה אינו שום פרוטה ואינה מקודשת. אך קשה
 ע"ז הא חוששין שמא שום פרוטה במדי וע"כ מוכרחים
 אנו לתרץ דלר"ל לשיטתו דסבר חיי שיעור מותר
 וא"כ ע"כ דסבר דס"ד מ"ס לקולא וכמו שח' לעיל
 וא"כ ע"כ דמוכח מזה דר"ל לא סבר בכלל דמי איכא
 מידי דלישראל שרי ולכנעני אסור וכמ"ס לעיל בשם החוס'
 חולין (ל"ג) : וא"כ לר"ל הדין בן נח שבא על אשתו
 שלא כדרכה חייב ומשום מחו ער ואונן משום דעדיין
 לא ילאו מכלל ב"י להקל. וא"כ יקשה קושית הס"ד איך
 שמרו האבות שבת וע"כ משום דאללס היה כלילה
 הולך אחר היום וא"כ לא נוכל למילף למעט לילה מבין
 שמונה ימים וע"כ דנפקא ליה מהקרא דביום השמיני
 וכשיטת ר"ל שבת (ק"ב). וע"כ דסבר דביום אף
 שאינו מיוחד מ"מ לילה ממועט. וא"כ הקשה אימא
 ביממא חיהו זבא וכלילה חיהו נדה וע"כ דנחצרן
 כמו שח' ג"א דא"ק על נדחה דגם זה הוא שיטת
 ר"ל דעל בסמוך :

הדרן על אלפס ברבות

דרפרס בדוחא הוא דילמא שאני יו"כ דמנחתו בכך
 וד"ה ענין במקומן ועשירים במ"א. ובש"א (סי' ע')
 הקשה ע"ז דהיכן מצינו ולא עוד שנתקומן במס' יומא
 לא דמי לס'. ובש"א ח' דלכדי לא דמי לה בגמ'
 במס' יומא להאי דרפרס משום דהא קאי על דברי
 ר' שש ור"ש מוכח דלית ליה האי סברא דשאני
 יו"כ דמנחתו בכך. דקשה למה לא מוקי ר"ש דחיי
 אשילו בשבת אחי למישרי איסור חומותין דלדעא ארי"ף
 י"ב

אריה ב"א א"ר כל היוצא מבי"כ ונכנס לבית
 זוכה ומקבל פני שכינה. ויש לדייק מאי
 היא הכונה בזה. ועוד נסיף ליתן טעם ע"ד פלפול
 למבר עם תחילת מס' שבת וס' י"ה בעזרי :
איתא ביומא (ס"ו) אשילו בשבת למאי הלכתא
 אר"ש לומר שאם היס מולט מרביבו על
 כחיפו אמר רפרס ז"א עירוב וסאלא לשבת ואין
 עירוב וסאלא ליו"כ וע"ש בחוס' דברייתא אמרינן

לקריו ושם (דף ל"ג) רבינא אמר לענין מלקוח איחמר ויעו"ש ברש"י. אבל לענין טונס לא איחמש וכחב בשו"ע (כ' ס') אי ביאה במקצת בכרת חלוי אי אמרינן דין מינה ומינה ובעינן ליכא כרת א"כ ביאה במקצת נמי ליכא כרת אבל אי אמרינן דין מינה ואוקי באחרת איכא כרת בביאה במקצת ע"כ. והגם בהאי דפריך בגמ' על רפרס ודילמא שאני יוס"כ דמלווא בכך. ק"ל מאי קושיא היא אמאי לא אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי כמו דאמרינן בזבחים אכל מזרע שראה קרי. וע"כ נראה דכיון דכאן אזיל בגמ' בשיטת ר"מ והוא סבר בשבועות (ל"א) דין מינה ומינה וא"כ בביאה במקצת ליכא כרת ולא קשה קושיא בגמ' ולא מידי על הא דעולא כמו שפריך בגמ' וא"א ביאה במקצת שמה ביאה אידי ואידי עשה שיש בו כרת היא דהא בביאה במקצת ליכא כרת. ולא נריך נמי להרץ ולחדש דהואיל והואר לזרעו הוה לקריו וא"כ לא אמרינן בכל מקום הואיל ואישתרי אישתרי. וע"כ שפיר פריך בגמ' על רפרס ודילמא שאני יוס"כ דמלווא בכך ולא קשה קושיא דלעיל דנימא הואיל ואישתרי דהא השהא אמרינן דלא אמרינן בכל מקום הואיל ואישתרי אישתרי. אבל סתם ביומא קאי בגמ' אליבא דהילכתא דאמרינן בכל מקום הואיל ואישתרי אישתרי ואליבא דרבנן דר"מ דסבירי דין מינה ואוקי באחרת ולכן לא פריך בגמ' על רפרס דשפיר קאמר דאין עירוב ואכלא ליוס"כ דאל"כ לא נריך הקרא דעתי דהא הוה ליוס"כ ואף דיוס"כ מלווא בכך יש לנו לומר הואיל ואישתרי אישתרי. אך יש לפרוך ע"ז דהא הוה סתם כחבו סתם בזבחים ד"ס א"ל מטונק דפי' דאדרבה משם סיעתא לדברי דמדנקט וראה קרי בו ביום משמע דוקא בו ביום דינא בשעת היחר לזרעו ואיכא למימר מתוך שהוה לזרעו יעו"ש. וא"כ בין אי אמרינן ביאה במקצת שמה ביאה אי לאו מ"מ ש"מ דאמרינן הואיל ואישתרי אישתרי וא"כ הדר קושיא לדוכתיה מאי פריך בגמ' בכריתות על רפרס הא יש לנו לומר הואיל ואישתרי אישתרי :

והנה הא קושיא מלמדי ב"ס בספר נ"ש על יבמות והוא ח"י דלא אמרינן הואיל ואישתרי אלא בהוה האיסור מקודם כמו סתם שראה קרי בו ביום וכ"כ בשו"ע העמקים ב"ס (בספר עונג יו"ט סי' ז"ד כחב להיפך) והנה בסי' אצל כחב עוד וז"ל אך מ"מ אין להוכיח משם דכלא קדם ההיחר ל"א הואיל ד"ל כמו שכתב הש"ע דל"א הואיל מאיסור עשם לאיסור לאו כ"כ ל"א הואיל מאיסור יוס"כ לאיסור שבת דיוס"כ קיל משבת דאז זדונו בכרת וזה במיתה ב"ד. ובזה נ"ל לתרץ בעו"ש הא דלא איפריך רפרס ביומא. דלכאורה קשה אי משם זה לא שייך לומר בדוחא דהא ביבמות (ק"ט) אמר רבא מס לי איסור לאו ומ"ל איסור כרת ובריש יבמות (ו') מס לי חומרא רבא. ומ"ל חומרא זוטא. וע"כ נראה דסבי סוגה

י"ב מיל דאור' לטולי פלמא וע"כ דסבר ר"ש דע"ז לא צריכא קרא שהרי גם ביוס"כ איכא איסור חוממין. ואפ"ה אמר רחמנא שישלחנו ולא נריך קרא גם על שבת וע"כ שפיר אכית רפרס דר"ש איך ליה עירוב והואלא לשבת ואין עו"ש ליוס"כ דאל"כ לא נריך קרא עתי אפילו בשבת שאם היה חולה דלר"ש הא מוכח דלית ליה האי סברא דשאני יוס"כ דמלווא בכך יעו"ש. ונראה דזה הוה ח"י לא שייך לומר אלא לרש"י דפי' בב"ס (י"ב) על הא דאמרינן דאין עירוב ואכלא ליו"ט וז"ל ואע"ג דעיקר האכלא נ"ל מויעבירו קול במתנה בא ירמיה ופי' שלא נאסרה אלא בשבת. וע"כ טבל לומר דאף דאין עירוב ואכלא ליוס"כ משום דנ"ל מקרא דירמיה ולא חולאו משא מנתיבם ביום השבת, דוקא שבת ולא יוס"כ מ"מ איסור חוממין דע"ז לא בא מיעוט נכון ב"ס. אבל להחוס' דפי' שם הטעם דאין עירוב ואכלא ליו"ט משום דהואלא מלמדי גרועה היא. וא"כ ודאי דהדעה טוח דאם האכלא דחייבין עלי' מיחס מ"מ כיון דמלמדי גרועה היא אינה ביו"ט ויוס"כ חוממין דאינה אלא כלאו בודאי דאינה מלמדי חסובה מהואלא וא"כ גם חוממין לא חסובה ביוס"כ והאין אפשר לומר דר"ש דמוקי לס שאם היה חולה סבר דחוממין איחא ביוס"כ אף דסבר דאין עירוב ואכלא ליוס"כ וע"ז היינו יכולים לומר דלכן לא ח"י החוס' הא ח"י דהש"א משום דלשיטתם לא נוכל לומר זה הוה כמו שכתבנו. אבל באמת לא זכיתי להבין דברי קודם דגם לשיטת רש"י לא נוכל לומר זה דכל"כ כחב על הא דקאמר רש"י סתם בב"ס השומע עולא נדבס לוקא משום ל"ח כל מלמדי דהא האי קרא בשבת כתיב ופי' שם משום דלרבה דמוקי האי ברייתא אליבא דב"ס וטעמיה דב"ס דאין עירוב ואכלא ליו"ט ופרש"י דהאי קרא דויעבירו קול במתנה קאי דוקא על שבת כדגלי ירמיה וכוונה רש"י דהואלא גם בשבת אינה נכללת בהאי קרא דכל מלמדי ולכן אינה נכללת בכלל כל מלמדי לא יעשה בהם דכתיב גבי יו"ט יעו"ש וא"כ אי אין עירוב ואכלא ליוס"כ וע"כ הטעם משום דכתיב בקרא בפ"י עומה ואינה נכללת בכלל סתם מלמדי אף דבאמת הדר וערביה דאף האכלא הוא בכלל ל"ח מלמדות חוממין דאף אליבא דאמת אינה נקראת מלמדי לכ"ס שלא תאסור ביוס"כ. וא"כ הדרה קושיא הס"א לדוכתא. ונראה דטבל לומר ע"ד פלפול קנה דהסם בכריתות ר"ה בגמ' לומר דהא דרפרס איחמר על ר"מ דמתניחין דאם היה שבת והואלא בפיו ודאי לה בגמ' ממאי דילמא הכי קאמר חייב משום שבת ויוס"כ אלא אי איחמר על הדא וטילה וכו' ולשיטת ר"מ בודאי דרפרס בדוחא היא ונבאר בעו"ש :

הנה בזבחים (ל"ב) אמר עולא טמא שהכניס ידו לפניו לוקח מקיש ביאה וכו' איחביה ר"ה מזרע שחל ח' שלו בע"פ וראה קרי וכו' וא"א באה במקצת שמה ביאה אידי ואידי עשה שיש בה כרת א"ל מטונק שאני מזרע הואיל והואר לזרעו הוה לקריו וא"כ

טווח הגמ' ממאי שאני שער המשתלח דהכשירו
 ביוס"ב בכך פי' מנה לך להוכיח דאין עירוב וסאלא
 ליוס"ב דילמא סברה האי ברייתא דליא בכלן הוהיל
 ואישתרי אישתרי או משום דליא בכל מקום האי
 הוהיל או משום דסברה דליא האי סברה מ"ל חומרא
 רבה ומה לי חומרא זוטא. אך התם ביומא הוכיח
 רפרם מר"ם ומר"ם הוכיח שפיר דאלי"ב אלא דאמרי'
 דיש עירוב וסאלא ליוס"ב ובודאי דגם תחומין נהוג
 ביה דתחומין די"ב מיל לד"כ דא' לשיטת הרי"ף
 והרמב"ם וא"כ קשה למה לא חוקי ר"ם דעמי אחי
 לאיסור תחומין וע"כ משום דסבר ר"ם הוהיל
 ואישתרי אישתרי גם מיום הכפורים לשבת. א"כ קשה
 אף להאי דאם ביה תולה לא נריך קרא דאמרינן
 הוהיל ואישתרי אישתרי אלא ע"כ ש"מ דאין עירוב
 וסאלא ליוס"ב ובודאי השתא דאמרינן דאין עירוב
 וסאלא תחומין בודאי אינו טוב ביוס"ב והא דלא
 קאמר ר"ם לאיסור תחומין אחא זס אי רבוחא טפי
 דאשמעינן ר"ם דאין עירוב וסאלא ליוס"ב:
ורבה בספר טה"מ בסוף הל' שבת פי' להקשיא
 הג"ל הכי דהא דאין עירוב וסאלא ליוס"ב
 הטעם משום דסאלא מלאכה גרועה היא וטעם
 דסאלא מלאכה גרועה היא משום דכתיב חרי קראי
 בסאלא וזה דוקא אי תחומין דרבנן אבל אי תחומין
 דא' א"כ הא דכתיב אל יא תחומין כתיב א"כ
 ליכא חרי קראי וא"כ אי סאלא מלאכה חשובה
 ומהנה גם ביוס"ב וע"כ שפיר הוכיח רפרם מר"ם
 דאין עירוב וסאלא ליוס"ב דר"ם דלא חוקי האי
 לתחומין ע"כ דסבר תחומין דרבנן וגם י"ב מיל אי
 דרבנן. וא"כ איכא חרי קראי בסאלא ומוכח דסאלא
 אי מלאכה גרועה וא"כ אין עו"ס ליוס"ב יעו"ם. וק"ל
 חדא הא החוס' סוף פ"ק דערוכין כחבו דאף אי גילוף
 תחומין מהאי קרא מ"מ סאלא נמי נפקא מינה ולעולם
 חרי קראי איכא בסאלא ועוד אגו דסאלא מלאכה
 גרועה היא מדכתיב חרי קראי ש"מ החוס' לא כחבו
 זה אלא לראיה ועיקר הסברה היא משום דמה לי
 מו"ז מרסי' לרסי' ומ"ל מו"ז מרסי' לרסי'. ועוד
 ק"ל דא"כ ישאר קושיא חוס' שבת (ד') ד"ס פשט
 למה לי למיחאי חרתי דעני ודבע"ה וליכא למימר
 דמחיתין לא אחי אלא למ"ד תחומין דרבנן דזהו
 דוחק ועוד דבגמ' ר"ס לאוקמיה למחיתין אליבא דר"ע
 ור"ע הא סבר תחומין דא':
ועתה נבוא לבאר הגמ' שהתלנו וליתן טעם
 להחקשרות סוף ברכות לחתילה שבת כמו
 שנהוג. ונאמר דהא דאמר רחב"א אמר רב כל סיוע
 וכו' רב לשיטתו חזיל נדרים (ח') דאי בעי פטר
 נפשים בק"ס שחריט וערביה ואאי דיועא מזה"כ
 לבהמ"ד ולא פטר נפשים בק"ס ע"כ וזהו ומקבל פרי
 שכינה וטעם דמאי פטר נפשים בק"ס שחריט וערביה
 הוא משום דק"ס דרבנן ובשכבך ובקומך בד"ה כתיב
 וכמו שפי' הר"י באלפסי לעיל (וכבר כחבו זה בסדרן
 לעיל

על אלפס סדר מועד בעו"ס). ואם אי ק"ס דרבנן
 אמרינן לעיל (דף כ') דספק קרא ק"ס אינו חזר וקרא
 ויעו' בל"ח שהקשה הלא חיבך בקומו נחמייב לקרוא
 וספק אי נפטר או לא וא"כ אי לס ספק דרבנן
 במקום חזקת איסור דלא אמרינן דה ספק דרבנן
 לקולא וחי' דאיסור דרבנן סיכא דאין לו עיקר בדא'
 אי גס במקום שיש לו חזקת חיוב ספק דרבנן
 לקולא וק"ס שהוא דרבנן אין לו עיקר מדא' ולכן
 חזיל לקולא יעו"ם. וק"ל לשיטת ר"י דמ"ד ק"ס
 דרבנן ובשכבך ובקומך בד"ה כתיב ספי' הוא דמ"ס
 מחייב לקרוא איזו פרשה מ"ס ורק רבנן קבעו שיקרא
 פרשה של ק"ס ח"כ גם ק"ס יש לה עיקר בדא'
 וע"כ דמוכח מזה כשיטת הכר"ם (ס' ק"י) דספק
 דרבנן אף בחזקת חיוב חזינן לקולא. ואם הח"ד
 בס' הג"ל בבית הספק שלו כתב דמחא דק"ס לא
 מוכח מידי דטעם הוא דק"ס אדעתא דמיכא אסור
 כמו בחפילה דאף דאדעתא דנדבה שרי מ"מ בספק
 החפלה אינו חזר ומחפלה דאדעתא דמיכא אסור.
 ולא זכיתי להבין דברי קודש דהא החס הטעם דחפילה
 הוא במקום קרבן ולכן אדעתא דנדבה שרי שכן
 סיחיד מביא עולה נדבה ואדעתא דמיכא אסור
 דחפילה חב אי במקום חמיד ואי אינו יכול להביא
 ולכן דעת הרי"ף דליכור אף אדעתא דנדבה אסור
 דאין הליכור מביאים עולה נדבה אבל בק"ס דלא שייך
 זה. הטעם למה יאסור. אדעתא דמיכא ואי משום
 ברכה לבעול דהא ברכות אף אי אמרינן דק"ס דא'
 וספק קרא ק"ס חזר וקרא מ"מ בברכות אינו חזר
 ומכרך אלא משום דכיון דלריך לקרוא ק"ס משום דספק
 של חורה לחומרא לכן מבכך גם כן. בברכות ועי'
 בר"י לעיל ובטע"ט (ס' ס"ז). וא"כ קשה למה אינו
 חזר וקרא למ"ד ק"ס דרבנן מספק יקרא ק"ס בלי
 בברכות (ובמ"א כחבתי דהא דאינו חזר וקרא פי'
 בברכות אך זה דוחק). וג"ל דכיון דהאי סברה דביש
 לה עיקר מ"ס גם בספק דרבנן חזינן לחומרא הוא
 משום דלא יבואו לאלל בדא' וכמו שפי' רש"י עירובין
 (ל"ו) וגו' לחלק דאימתי אמרינן הכי אלא סיכא
 דסדא' וסדרבנן חד שמה אינו לבו בלישגא דבני אדם
 וכמו התם בעומא דבין עומא דרבנן ובין דא'
 עמא קרי לבן. אבל הכא דהא דסדא' הוא דלריך לקרות
 איזו פרשה של חורה. וסדרבנן הוא דלריך לקרוא ק"ס
 חרי שמות ניבא בלישגא דבני אדם דו קרי לבו
 ד"ה וזו קרי לס ק"ס ע"כ אף דיש לה עיקר בדא'.
 כיון דעני שמות או דייגינן לס כמו דאין לה עיקר
 בדא'. ובסאי סברה ניחא לן לתרץ מה דקשה לשיטת
 האלפס והרמב"ם דתחומין י"ב אי דא' וא"כ תחומין
 אי יש לה עיקר בדא' וא"כ קשה דבעירובין (ל"ו) איחא
 קשיא דרי' אדר"י שאני עומא דיש לה עיקר בדא'
 שבת נמי דא' קסבר ר"י תחומין דרבנן. חזינן מכאן
 דתחומין מיקרי אין לו עיקר בדא' ולשיטתיהו ד"כ
 מיל מדא' כו"ע הרי יש לה עיקר ולפי סברותיהו
 לעיל

בספר טה"מ בסוף הל' שבת פי' להקשיא
 הג"ל הכי דהא דאין עירוב וסאלא ליוס"ב
 הטעם משום דסאלא מלאכה גרועה היא וטעם
 דסאלא מלאכה גרועה היא משום דכתיב חרי קראי
 בסאלא וזה דוקא אי תחומין דרבנן אבל אי תחומין
 דא' א"כ הא דכתיב אל יא תחומין כתיב א"כ
 ליכא חרי קראי וא"כ אי סאלא מלאכה חשובה
 ומהנה גם ביוס"ב וע"כ שפיר הוכיח רפרם מר"ם
 דאין עירוב וסאלא ליוס"ב דר"ם דלא חוקי האי
 לתחומין ע"כ דסבר תחומין דרבנן וגם י"ב מיל אי
 דרבנן. וא"כ איכא חרי קראי בסאלא ומוכח דסאלא
 אי מלאכה גרועה וא"כ אין עו"ס ליוס"ב יעו"ם. וק"ל
 חדא הא החוס' סוף פ"ק דערוכין כחבו דאף אי גילוף
 תחומין מהאי קרא מ"מ סאלא נמי נפקא מינה ולעולם
 חרי קראי איכא בסאלא ועוד אגו דסאלא מלאכה
 גרועה היא מדכתיב חרי קראי ש"מ החוס' לא כחבו
 זה אלא לראיה ועיקר הסברה היא משום דמה לי
 מו"ז מרסי' לרסי' ומ"ל מו"ז מרסי' לרסי'. ועוד
 ק"ל דא"כ ישאר קושיא חוס' שבת (ד') ד"ס פשט
 למה לי למיחאי חרתי דעני ודבע"ה וליכא למימר
 דמחיתין לא אחי אלא למ"ד תחומין דרבנן דזהו
 דוחק ועוד דבגמ' ר"ס לאוקמיה למחיתין אליבא דר"ע
 ור"ע הא סבר תחומין דא':

נבוא לבאר הגמ' שהתלנו וליתן טעם
 להחקשרות סוף ברכות לחתילה שבת כמו
 שנהוג. ונאמר דהא דאמר רחב"א אמר רב כל סיוע
 וכו' רב לשיטתו חזיל נדרים (ח') דאי בעי פטר
 נפשים בק"ס שחריט וערביה ואאי דיועא מזה"כ
 לבהמ"ד ולא פטר נפשים בק"ס ע"כ וזהו ומקבל פרי
 שכינה וטעם דמאי פטר נפשים בק"ס שחריט וערביה
 הוא משום דק"ס דרבנן ובשכבך ובקומך בד"ה כתיב
 וכמו שפי' הר"י באלפסי לעיל (וכבר כחבו זה בסדרן
 לעיל

מזרע הוא בודאי מזוס קלס היא וגס ע"ז קאמרט
החורה למען יעבד לך מ"מ ע"ד פלפול נחרץ בע"מ
בא"ח:

הרמב"ם (פ' י"ג) ה' שחיטה כתב וז"ל אסור
ליעול אם על הבנים אפילו לעשר אח

המזרע ואם לקח חייב לשלח ואם לא שילח לוקם
ש"אין עשה דוחה ל"ח ועשה ועשה ולי"ח דוחה עשה.
ובש"א (ס' י"ג) הקדש דבריו סותרין מרישא לסיפא
דכתחילה כתב ש"אין עשה דוחה ל"ח ועשה משמע הא

לעשה גרידא דחיה. ומסוף דבריו משמע דעשה ולי"ח
הוא דרחיה עשה אבל עשה למד לא דמי לעשה. וחירץ

דכונחו הוא דע"ה דקום ועשה כגון יבוס ועשרה
מזרע דוחה לעשה דמזוסה הוא בשב ואל תעשה כגון

חייבי עשה מזרי ואדומי וסילוח כקן כנעלה ע"מ לשלח
[דבחר עיקר מזוסה אולינן שסוה בשב ולי"ח לא חיקח

אם על הבנים] ומ"מ אין עשה דקום ועשה דוחה
ל"ח ועשה דשב ולי"ח כגון אלמנה מה"י וסילוח כקן

בלא נעלה ע"מ לשלח והא דמסיים ועשה ולי"ח הוא
דרחי עשה היינו כגון אלמנה מה"י ע"ש. ובזה חירץ

להרמב"ם דכתב בפ"י ה' יבוס היחה אסורה איסור
לאו לא עשה. ומסדין הים שחייבם וכו' ע"ש.

ולכאורה תמוס דהא חייבי עשה מס"ח לא רמיא
לייבוס דהא אין עשה דוחה עשה. אבל אי נימא דעשה

דקום ועשה דמי לעשה דשב ולי"ח נימא. אבל הקשה
ע"ז מסוגיא דילן דפריך הגמ' מאי אולמיה דהא עשה

ס"ד וכו' הרי מוכח מכאן דלא אליס עשה דקום
ועשה מעשה דשב ולי"ח. ואם הטוב"י תה"ח (ס' י')

קליח) תי' דהא דאמרינן דאין עשה דוחה עשה סברא
היא דמאי אולמיה דהאי עשה מהאי עשה א"כ בדיעבד

אי גי'ס העשה אמרינן להיפך מאי אולמיה. וע"כ
שפיר פסק הרמב"ם דאי ייבס חייבי עשה נפטרם גס

נרחה. ובק"ח להש"א הקשה על הגו"ק דא"כ מאי
פריך מאי אולמיה האי עשה מהאי ולמה צריך קרא

דחשלה הא אי לאו קרא סוס אמרינן דבבירור ביו
לעשות] כמו שירלה. ונראה דנוכל לומר דע"ז לא צריך

קרא דממילא שמעינן דצריך לקיים העשה דשילוח כקן
דאם לא הלא עבר על עשה ואין בידו לקיים למחר.

משא"כ העשה דטערה מזרע אם לא יקיים סוס יוכל
לקיים למחר והכי פריך הגמ' מאי אולמיה וכו' וכיון

דלא אליס האי עשה מהאי עשה שפיר ידעינן דצריך
לקיים העשה דשילוח דאין בידו לקיים למחר אבל העשה

דע"מ יוכל לקיים למחר. וא"כ סדרא קשיא הש"א על
הרמב"ם (ס' י"ג) ה' שחיטה לדוכחא:

והנבדלים נחרץ הקושיא שהקשו הרבה מפרשים דלרי'
דסבר מזרע מוחלט מותר בת"ס. וא"כ

לדידיה תשלח למה לי דלא נוכל לומר כנעלה ע"מ
לשלח דלאו ליכא עשה הוא דליכא. דיקשה קשיא הגמ' מאי

מאי אולמיה האי עשה מהאי דלדידיה ליכא נחרץ
משום דגדול השלוס דהא מותר בת"ס. והא לא נוכל

לומר

דלעיל נוכל לומר דגס כאן כיון דבלישגא דבני אדם
וגס כה"ס סתם עירובי תחומין הוא לעירובי תחום

אלפים אמה וע"כ אף אי נאמר דגס ל"כ מיל דמדלא'
מהי העירוב דיהא רשאי לילך כ"ד מיל מ"מ כיון

דרכן אסרו לילך יותר מאלפים אמה וסתם עירובין
בלישגא דבני אדם וכל כה"ס הוא לאלפים ולכן כיון

דשני גמז' הן ולא דמי לעומאה דבין עומאה דלא'
ובין עומאה דרכן עומאה קרי לה לכן מיקרי תחומין

אין לה עיקר בדלא':

ועכשיו נבוא למאי שהחלטנו לקצר סוף ברכות
להחלטה שבח דבמחציתין קהי שחיס

שסן ד' בפנים וב' שסס ד' מבחוץ והקשו בה"ס'
חימא לר"י למה צריך לחימא חרתי דעני ודבע"ס

וחי' משום דהואלס מלאכה גרועה היא. וא"כ כי
קשיא לן סוגיא דיומא דלא איפריך רפרס להסוגיא

דכריחות דסס קאמר הגמ' דרפרס בדוחא. ליכא נחרץ
תי' בעל טע"מ דאם כחירונו ישאר קושיא חוס'

למ"ד תחומין דלא'. וע"כ צריך נחרץ כמו שכתבנו לעיל
דרפרס מדר"ס יליף ולכתי לא איפריך דשפיר דייק

מדר"ס דאם נאמר דיש עירוב והואלס ליו"כ אף
דכואלס מלאכה גרועה היא א"כ בודאי דגס תחומין

נכון. וא"כ קשה למה לא קאמר ר"ס דעתי אפילו
בשבת אחיה לאיסור תחומין. וא"ח דע"ז לא צריך

משום דאמרינן הואיל מיו"כ לשבת א"כ לאיסור הואלס
נמי לא צריך קרא דהא אמרינן הואיל אף מיו"כ

לשבת אף דשבת חמיר וכמ"ס לעיל. ומוכח מזה ד"כ
מיל הוא דלא' דא"כ תשאר הקושיא למקומה דילמא

להכי לא קאמר ר"ס לאיסור תחומין משום דסבר דגס
י"כ מיל הוי רק מדרבנן וא"כ קשה דהא בעירובין קרא

הגמ' למ"ד תחומין דרכן אין לה עיקר בדלא' וע"כ
צריך לומר כמ"ס לעיל משום דבלישגא דבני אדם סתם

עירובי תחומין הוא לאלפים אמה מיקרי זה אין לה
עיקר ולכן נימא הא דקאמר הגמ' למ"ד ק"ש דרכן

אינו נוצר וקורא וכמ"ס לעיל:

הדרן על סיום אלפס

בסוף חולין לא יעול אם על הבנים אפילו לעשר
אח המזרע. ומה מזוס קלה שטיח כחיבור

אמרה חורה למען יעבד לך ק"ח על מזוס חמורות.
ויש ליתן עשם על סמיכות של ומה מזוס קלה להא

דלעיל לא יעול. עוד ק"ל דלעיל קאמר הגמ' מאי
אולמיה דהאי עשה מהאי עשה ס"ד הואיל וכו' והאי

מזרע כיון דכל כמה דלא מיטער אסור בת"ס וכו'
קמ"ל. וא"כ מ"ק ומה מזוס קלה שטיח כחיבור הא

דבר גדול איכא בהאי מזוס דקאמר ליה החורה ליעול
אף דצריך זה לעשר מזרעו וכל כמה דלא מטער

אסור בת"ס. ואף דיש נחרץ זה דבסחם אינש דלאו